

Табела 5.1 Спецификација предмета на студијском програму докторских студија

Назив предмета: Упоредне спољне политике Балкана
Наставници: проф. др Драган Ђукановић, проф. др Саша Мишић, доц. др Милан Крстић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
<p>Циљ предмета: Циљ предмета је обука студената докторских за коришћење упоредног приступа у анализи спољних политика балканских држава. На предавањима ће бити представљене кључне области у којима је могуће вршити теоријски и емпиријски релевантна поређења спољних политика и међународног положаја балканских држава. Најпре ће фокус бити на различитим аспектима историјског наслеђа, где ће бити извршено темељно поређење колико различити догађаји из 20. века и даље утичу на спољну политику различитих балканских држава. Потом ће акценат бити стављен на различите међународнополитичке, геополитичке и идентитетске детерминанте, уз проучавање на који начин и у коликој мери оне утичу на спољне политике различитих балканских држава. Фокус ће бити стављен и на примену упоредне методе у анализи различитих унутрашњих фактора које утичу на спољне политике балканских држава – од утицаја економске и војне развијености дате државе на њену спољну политику, па до утицаја њеног уставног дизајна и стања демократије у датој земљи на њену спољну политику.</p>
<p>Исход предмета: Студенти ће бити оспособљени за самостално научно истраживање спољних политика балканских држава применом упоредне методе. Студенти ће овладати адекватним теоријским инструментаријумом за упоредну анализу различитих фактора које обликују спољну политику држава. Такође, студенти ће стећи широко познавање основних историјских и савремених детерминанти спољне политике различитих балканских држава, те начина како је справ утицаја ових детерминанти могуће класификовати балканске државе. Коначно, студенти ће стећи увид у то које су кључне научно и друштвено релевантне теме у контексту спољне политике и међународног положаја балканских држава, у вези са којима би својим истраживачким радом могли да пруже научни допринос и који би потенцијално могао бити тема њиховог докторског рада.</p>
<p>Садржај предмета: <i>Теоријска настава</i> 1. Упоредни метод у међународним односима и спољнополитичкој анализи; 2. Да ли Балкан заиста "производи више историје него што може да потроши": наслеђе Балканских ратова и Првог светског рата и утицај на савремене спољне политике балканских држава; 3. Ни буре барута, ни зона мира": наслеђе Другог светског рата и његова улога као детерминанте спољних политика савремених балканских држава; 4. У сенци "гвоздене завесе": наслеђе Хладног рата и његови ефекти на савремене спољне политике балканских држава; 5. "Балкански духови" деведесетих: конфликтно наслеђе последње деценије 20. века и његов утицај на савремени међународни положај и спољне политике држава бивше Југославије; 6. Од униполарног ка (уни)мултиполарном свету: промене у глобалним односима моћи у 21. веку и њихов утицај на међународни положај и спољне политике балканских држава; 7. Да ли смо заиста "гупак света": геополитички положај Балканског полуострва и однос са суседним регионима; 8. Између Европске уније и Балканске уније: балкански и европски идентитет у спољној политици балканских држава и њихова (не)спојивост; 9. Кључна отворена питања у међусобним односима балканских држава у 21. веку; 10. Уставни и законски оквири креирања и реализације спољне политике у балканским државама; 11. Војни капацитети балканских држава и учешће у војним савезима као одредница њихових спољних политика; 12. Економске и енергетске детерминанте спољних политика балканских држава; 13. Унутрполитички фактори и демократичност политичких система као одреднице спољних политика балканских држава; 14. Презентација радова студената; 15. Одбрана завршног рада.</p> <p><i>Студијски истраживачки рад</i> Практична настава биће реализована кроз семинаре. Предавања и семинари ће бити интегрисани. На почетку наставе у датој недељи, предавачи ће одржати уводна предавања у трајању од сат времена. Након тога, прелази се на семинар у коме ће предавачи подстицати и усмеравати расправу студената о теми предавања. Очекиваће се од студената да унапред прочитају уводну јединицу литературе предвиђену за дату тему, како би могли да пруже конструктиван допринос развоју критичке дискусије на семинару. Такође, у зависности од истраживачких афинитета, сваки студент ће морати да припреми кратак пресек стања о датој теми о којој се расправља у држави за коју је заинтересован, како би научио да адекватно користи изворе за потребе упоредне анализе спољних политика и да правилно презентује своје налазе.</p>

Препоручена литература:

- Dragan Đukanović, *Balkan na posthladnoratovskom raskršću (1989–2020)*, Drugo dopunjeno izdanje, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Službeni glasnik, Beograd, 2020
- Soeren Keil, Bernhard Stahl (eds.), *The Foreign Policies of Post-Yugoslav States: From Yugoslavia to Europe*, Springer, New York, 2014.
- Dragan Đukanović, “The Process of Institutionalization of the EU’s CFSP in the Western Balkans Countries during the Ukraine Crisis”, *Croatian International Relations Review*, Vol. XXI, No. 72, International Economic and Political Relations, Zagreb, September 2014-March 2015, pp. 81–106.
- Драган Ђукановић, „Спољнополитичке оријентације држава Западног Балкана: упоредна анализа“, *Годишњак Факултета политичких наука*, година 4, број, 4, Београд, 2010, стр. 295-313.
- Angelos-Stylianos Chrysosgelos, “Foreign policy change in a polarized two-party system: Greece and Turkey’s EU candidacy”, *Southeast European and Black Sea Studies*, vol. 15 no. 1, pp. 19-36.
- Uroš Đaković, „Politika Grčke prema državama Balkana – da li je ekonomska i izbeglička kriza proizvela gubitak interesa Grčke za region?“, *Međunarodna politika*, god. LXIX, br. 1169, str. 50-69.
- Dragan Đukanović, “North Macedonia and Its Neighbours: Challenges and Perspectives“, *Croatian International Relations Review*, Vol. XXV, No. 85, Zagreb, 2019, pp. 90–114.
- Sorin Stefan Denca, “Europeanization of Foreign Policy: Empirical Findings from Hungary, Romania and Slovakia”, *Journal of Contemporary European Research*, Vol. 5, No. 3, pp. 389-404.
- Dragan Đukanović, „Bosna i Hercegovina na neizvesnom putu ka članstvu u NATO“, *Međunarodni problemi*, god. LXXI, br. 3, Beograd, 2019, str. 335–361.
- Dejan Jović, Hrvatska vanjska politika pred izazovima članstva u Europskoj uniji, *Politička misao: časopis za politologiju*, vol. 48, no. 2, 2011.
- Tvrtko Jakovina, „Hrvatska vanjska politika“, u: Neven Budak, Vjeran Katuranić, *Hrvatski nacionalni identitet u globalizirajućem svijetu*, Centar za demokraciju i pravo Mika Tripalo, Zagreb, 2010.
- Gergana Noutcheva, Dmitar Becvhev “The Successful Laggards: Bulgaria and Romania’s Accession to the EU”, *East European Politics and Societies*, vol. 22, no. 1, pp. 114-144.
- Dragan Đukanović, „Kontinuitet vanjske politike Crne Gore od 1997. godine: uspjesi i izazovi“, u: Zoran Stojanović (ur.), *Spoljna politika Crne Gore – istorija i savremenost*, Naučni skupovi, Knjiga 154, Odjeljenje društvenih nauka – Knjiga 50, CANU, Podgorica, 2019, str. 121–137.
- John R. Lampe and Ulf Brunnbauer (eds.), *The Routledge Handbook of Balkan and Southeast European History*, Routledge, London and New York, 2021.
- Marie-Janin Calic, *The Great Cauldron: A History of Southeastern Europe*, Harvard University Press, Cambridge MA, 2019.
- Ričard Krempton, *Balkan posle Drugog svetskog rata*, Clio, Beograd, 2003.
- Mark Mazover, *Balkan: kratka istorija*, Alexandria Press, Beograd, 2003.
- Dennis P. Hupchick, *The Balkans: From Constantinople to Communism*, Palgrave Macmillan, New York, 2002.
- Miša Gleni, *Pad Jugoslavije – Treći balkanski rat*, Samizdat B92, Beograd, 2002.
- Barbara Jelavich, *History of the Balkans Twentieth Century*, Cambridge University Press, Cambridge, 1983.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Студијски истраживачки рад: 45	
Методe извођења наставе предавања, семинари, презентација, завршни рад, јавна одбрана завршног рада.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току семинара и предавања	20	усмени испит	30
		писмени испит	50